

Epidemiologia

El consum d'alcohol o d'altres substàncies i els comportaments violents, concretament la violència de gènere a l'àmbit familiar, han estat reconeguts com a greus problemes psicosocials, sanitaris i jurídics des de fa molts anys. El sentit comú de la població en general i l'experiència clínica dels professionals que treballen amb les dues problemàtiques suggereixen que hi ha una relació entre els dos fenòmens. El consum d'alcohol o d'altres drogues, tant en els seus efectes aguts (intoxicació) com en els seus patrons més crònics (addicció, dependència), s'associa a la violència en les relacions afectives i fa augmentar la probabilitat tant d'exercir-la com de patir-la.

Una volum creixent d'estudis empírics corrobora aquesta relació amb diferents mostres. Estudis basats en **estadístiques criminals** i en **enquestes representatives** de la població suggereixen que entre una tercera i una quarta part dels actes de violència dins la parella s'exerceix sota la influència de l'alcohol i que una part més petita de les víctimes també ha begut, quan són agredides. Concretament a l'Estat espanyol, hi ha una enquesta representativa (Sánchez Pardo et al., 2004) que conclou amb l'afirmació que el consum d'alcohol o d'altres drogues multiplica per factors d'entre 3 i 9 les probabilitats tant d'exercir com de patir violència en el món de la parella.

De les **investigacions efectuades en serveis especialitzats**, podem concloure que entre el 40 i el 80% de les persones ateses en serveis de drogodependències exerceixen la violència o en reben dins la família o en la relació de parella, segons el que registren diferents estudis. Les dades sobre el percentatge d'homes atesos en serveis de rehabilitació per violència de gènere amb problemes d'abús d'alcohol o d'altres drogues són molt semblants (entre el 30 i el 70%); per això alguns investigadors fan hipòtesis sobre el fet que es tracta de diferents mostres de la mateixa població (o dels mateixos homes que acudeixen a diferents serveis).

Si classifiquem els diferents estudis poblacionals i estadístics que hem pogut recollir, pel tipus de mostra a que fan referència, ens trobem amb una gran quantitat de mostres de població dels Estats Units, Canadà i algunes altres del

Regne Unit, i poques de la resta d'Europa. A nivell de l'estat espanyol només l'estudi de la Fundació Salut i Comunitat per a la Comunitat Valenciana, (Projecte MALVA, 2001), l'estudi internacional sobre Gènere, Alcohol i Cultura (Projecte GENACIS, 2004) semblen prou importants i s'emmarquen dins d'aquest tipus de recerques.

De tots els estudis a que hem tingut accés una gran majoria es basen en estadístiques nacionals referents a l'ús de l'alcohol en la població general com la "National Alcohol Survey" dels E.E.U.U. i la "British Crime Survey" del Regne Unit. També és comú que les dades provinguin de les bases de dades de la policia, dispositius judicials o ministeris implicats en les temàtiques esmentades. També fan referència a estudis internacionals de la OMS o de la Unió Europea. A través d'aquestes estadístiques evidenciem les diferents situacions problemàtiques en les famílies, l'ocurrència de l'abús d'alcohol i la violència, i la relació d'aquestes variables amb altres de socioeconòmiques i demogràfiques. Aquests estudis de camp o estadístics inclouen diferents enfocaments teòrics i metodològics però tenen en comú que aporten dades d'una gran mostra de població.

Per exemple, el 32% dels incidents de violència de parella, van ser comesos quan l'agressor es trobava sota la influència de l'alcohol segons fonts del Registre Britànic del Crim (Finney, 2004). Per altra banda, l'informe de la U.E. sobre els problemes deguts a l'alcohol en les famílies situa els percentatges entre un 11% i un 32% dels crims de violència domèstica relacionats amb aquest. (Eurocare y Coface, 1999). Segons l'informe Merk (1997), a Espanya un 25% dels casos de violència domèstica estan relacionats amb el consum d'alcohol per part de l'home. També dintre de l'àmbit europeu, a Suïssa en un estudi sobre dones d'entre 20 i 60 anys, el 21,3 % de les dones que indicaven que la seva parella *sovint* bevia més de tres gots d'alcohol, també deia que havia estat agredida física o sexualment per la seva parella, mentre això només era el cas en el 4,8 % de les dones que indicaven que la seva parella *mai* o *poques vegades* bevia tal quantitat d'alcohol (Gilioz et al., 1997).

[Programa Beveu Menys]

Pocs estudis mostren dades de l'abús d'alcohol per part de la víctima de violència de gènere, que segons alguns estudis podria estar relacionat amb la seva incidència d'alguna manera, o amb les conseqüències de patir aquesta violència (Finney, 2004). Bennet i Williams (2003) resumeixen estudis que estimen la prevalència de la violència rebuda per la parella entre dones que abusen de substàncies en un 40% fins a un 80%.